



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

28 жовтня 2020 р.

Київ

№ 675-р

Про розгляд справи № 500-26.15/44-20-ДД
про державну допомогу

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши справу № 500-26.15/44-20-ДД про державну допомогу та подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги про попередні результати розгляду справи від 09.10.2020 № 500-26.15/44-20-ДД/472-спр,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

- (1) Управлінням охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» подано до Комітету повідомлення про нову індивідуальну державну допомогу, зареєстроване в Комітеті (вх. № 88-ПДД від 05.02.2020) (далі – Повідомлення).
- (2) За результатами розгляду Повідомлення розпорядженням державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 30.04.2020 № 07/132-р розпочато розгляд справи № 500-26.15/44-20-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції. Листом Комітету від 04.05.2020 № 500-29/07-6472 надавачу направлено копію зазначеного розпорядження. На офіційному вебпорталі Комітету опубліковано інформацію про початок розгляду справи про державну допомогу зі зверненням до всіх заінтересованих осіб щодо подання протягом 30 календарних днів вмотивованих заперечень та зауважень щодо надання державної допомоги та іншої інформації у зв'язку з розглядом справи про державну допомогу.
- (3) Комітетом листами від 06.07.2020 № 500-26.15/07-9505 та від 09.09.2020 № 500-29/07-12306 (далі – Запити) було запитано додаткову інформацію для розгляду справи про державну допомогу.
- (4) Управлінням охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації листами від 23.07.2020 № 02/12-01-18/3521 (вх. № 5-07/9887 від 31.07.2020) та від 15.09.2020 № 02/12-0118/3628 (вх. № 5-01/13025 від 08.10.2020) надіслано запитувану інформацію для розгляду справи про державну допомогу (далі – Листи про додаткову інформацію).

- (5) Листом Комітету від 09.10.2020 № 500-26.15/07-13788 Управлінню охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації надіслано подання про попередні результати розгляду справи від 09.10.2020 № 500-26.15/44-20-ДД/472-спр.
- (6) Листом Комітету від 09.10.2020 № 500-26.15/07-13789 комунальному некомерційному підприємству «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» надіслано подання про попередні результати розгляду справи від 09.10.2020 № 500-26.15/44-20-ДД/472-спр (далі – Подання).
- (7) Листом від 16.10.2020 № 4011/02/12-01-18 (вх. № 5-07/13412 від 19.10.2020) Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації та листом від 19.10.2020 № 271/01-22 (вх. № 8-07/13415 від 19.10.2020) комунальне некомерційне підприємство «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» повідомило, що ними буде підготовлено та надано Комітету всі необхідні документи у строки, визначені чинним законодавством.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧА ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (8) Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації (далі – Управління охорони здоров'я Черкаської ОДА, Надавач) (18001, м. Черкаси, бульв. Т.Г. Шевченка, 185, ідентифікаційний код юридичної особи 02012378).

2.2. Отримувач підтримки

- (9) Комунальне некомерційне підприємство «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» (далі – Отримувач, КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради», Підприємство) (18009, м. Черкаси, вул. Грузиненка, 6/1, ідентифікаційний код юридичної особи 02005616).

2.3. Мета (ціль) підтримки

- (10) Метою (ціллю) підтримки є реалізація комплексу взаємопов'язаних завдань і заходів, спрямованих на забезпечення доступної і високоякісної медичної допомоги для збереження, поліпшення та відновлення здоров'я населення області.

2.4. Форма підтримки

- (11) Поточні та капітальні трансферти комунальним некомерційним підприємствам обласного підпорядкування в галузі охорони здоров'я.

2.5. Обсяг підтримки

- (12) Загальний обсяг підтримки становить 61 677 165 грн, з них:
- 2020 рік – 23 431 077,00 грн;
 - 2021 рік – 18 524 633,00 грн;
 - 2022 рік – 19 721 455,00 грн.

2.6. Тривалість підтримки

(13) з 01.04.2020 по 31.12.2022.

2.7. Підстава для надання підтримки

(14) Конституція України, Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI, Закон України «Про місцеве самоврядування» від 21.05.1997 № 280/97-ВР, Закон України «Основи законодавства про охорону здоров'я» від 19.11.1992 № 2801-XII, Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19.10.2017 № 2168-VIII.

(15) Рішення Черкаської обласної ради «Обласна програма фінансової підтримки комунальних некомерційних підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області на 2020 – 2022 роки» від 06.03.2020 № 36-32/VII (далі – Програма).

3. ІНФОРМАЦІЯ, ОТРИМАНА ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

(16) Програма спрямована на забезпечення надання якісної медичної допомоги комунальними некомерційними підприємствами охорони здоров'я спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області, підпорядкованих Управлінню охорони здоров'я Черкаської ОДА, всім верствам населення.

(17) Комунальні некомерційні підприємства, підпорядковані Управлінню охорони здоров'я Черкаської ОДА, здійснюють некомерційну діяльність, спрямовану на досягнення соціальних та інших результатів у сфері охорони здоров'я, без мети одержання прибутку, а також беруть участь у виконанні державних і місцевих програм у сфері охорони здоров'я.

(18) Фінансове забезпечення виконання Програми здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України на підставі наданого Управлінням охорони здоров'я Черкаської ОДА подання з наведеними обґрунтуваннями щодо необхідності відповідної фінансової підтримки за рахунок коштів обласного бюджету, або інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

(19) До повноважень Управління охорони здоров'я Черкаської ОДА належить здійснення фінансового контролю за господарською діяльністю КНП. Отримувачі подають в установленому порядку статистичну, фінансову, бухгалтерську та медичну звітність.

(20) Фінансування видатків з обласного бюджету здійснюється в рамках бюджетних програм відповідно до затверджених планів асигнувань одержувачів бюджетних коштів шляхом зарахування коштів на реєстраційні рахунки, відкриті в органах казначейства. Відповідно до вимог частини четвертої статті 48 Бюджетного кодексу України зобов'язання, взяті учасником бюджетного процесу без відповідних бюджетних асигнувань або з перевищенням повноважень, не вважаються бюджетними зобов'язаннями і не підлягають оплаті за рахунок бюджетних коштів.

(21) Відповідно до пункту 1 Статуту КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради», затвердженого розпорядженням Черкаської обласної ради від 22.12.2018 № 431-р (далі – Статут), КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» є спеціалізованим лікувально-діагностичним закладом

охорони здоров'я – комунальним унітарним некомерційним підприємством, що надає послуги вторинної (спеціалізованої) стоматологічної допомоги та медичні стоматологічні послуги жителям Черкаської області та іншим особам в порядку та на умовах, встановлених законодавством України та цим Статутом.

(22) Згідно з пунктом 5 Статуту Підприємство здійснює господарську некомерційну діяльність, спрямовану на досягнення соціальних та інших результатів у сфері охорони здоров'я без мети одержання прибутку.

(23) Пунктом 13 Статуту передбачено, що основною метою діяльності Підприємства є надання медичної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області шляхом надання медичних послуг вторинного (спеціалізованого) рівня в порядку та обсязі, встановлених законодавством.

(24) Відповідно до пункту 14 Статуту предметом діяльності Підприємства є:

- створення умов, необхідних для забезпечення доступної та якісної медичної допомоги, організації належного управління внутрішнім лікувально-діагностичним процесом, ефективного використання майна та інших ресурсів Підприємства;
- надання фізичним, юридичним особам, іноземним громадянам та особам без громадянства на платній та безоплатній основі медичних стоматологічних послуг вторинного (спеціалізованого) рівня у випадках та на умовах, визначених чинними законами України, нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами, а також договорами про добровільне медичне страхування;
- запровадження та реалізація міжнародних принципів доказової медицини та галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я;
- удосконалення форм і методів взаємодії з іншими закладами охорони здоров'я з метою забезпечення наступництва у наданні медичної допомоги на різних рівнях та ефективного використання ресурсів системи медичного обслуговування;
- направлення у разі необхідності пацієнтів до інших закладів охорони здоров'я у порядку, встановленому законодавством;
- придбання, перевезення, зберігання, використання, відпуск, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та лікарських засобів, що віднесені до категорії сильнодіючих і отруйних речовин;
- проведення профілактичних медичних оглядів;
- проведення експертизи тимчасової непрацездатності та контролю за видачею листків непрацездатності;
- проведення клінічних та клініко-діагностичних досліджень;
- направлення на медико-соціальну експертизу осіб зі стійкою втратою працездатності;
- організація та проведення навчально-методичної, науково-дослідницької роботи, науково-практичних конференцій, наукових форумів, круглих столів, семінарів тощо;
- провадження зовнішньоекономічної діяльності згідно із чинним законодавством України.

(25) Пунктом 16 Статуту передбачено, що Підприємство надає медичні послуги на підставі ліцензії на медичну практику. Якщо для провадження певних видів діяльності, передбачених Статутом, потрібний спеціальний дозвіл, Підприємство отримує його в порядку, визначеному законодавством України.

(26) Відповідно до інформації, наданої Надавачем, КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» здійснює свою діяльність за рахунок коштів місцевих бюджетів області, коштів, отриманих від договорів за програмою медичних

гарантій з Національною службою здоров'я України на безкоштовній для споживачів основі, а також за рахунок надання медичних послуг на основі затверджених тарифів.

- (27) Згідно з інформацією, зазначеною в Повідомленні, перелік витрат, які покриваються коштами бюджетного фінансування, охоплює:

Заплановані видатки відповідно до Програми (грн)	2020	2021	2022
Поточні видатки	18 136 703,00	18 524 633,00	19 721 455,00
Капітальні видатки	5 294 374,00	0,00	0,00
в т. ч. видатки на проведення капітальних ремонтів, реконструкцій, будівництво	2 676 384	0	0
Разом	23 431 077,00	18 524 633,00	19 721 455,00
61 677 165			

- (28) За інформацією від Надавача, перелік видатків, що включає фінансування ремонтних робіт (реконструкцію, поточний, капітальний ремонт), передбачає покриття витрат на виконання функції служби замовника, зокрема технічного нагляду. Розмір витрат визначається на основі проєктно-кошторисної документації, але не більше ніж 2,5 % від загальної кошторисної вартості (від підсумку глав 1-9 зведеного кошторисного розрахунку) згідно з вимогами ДСТУ Б.Д.1.1-1:2013. Вибір суб'єкта господарювання, який виконуватиме функцію замовника, здійснюватиметься на конкурсній основі відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі». Технічний нагляд здійснюють особи, які мають відповідний кваліфікаційний сертифікат, виданий архітектурно-будівельною атестаційною комісією.

- (29) КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» здійснює свою діяльність на безкоштовній для споживачів основі, а також за рахунок надання медичних послуг на основі затверджених тарифів. Платні послуги надаються на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1138 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах». До переліку платних послуг, які надає КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» відповідно до зазначеної вище постанови Кабінету Міністрів України, належить зубне протезування.

- (30) Надавачем повідомлено, що обсяг надходжень від платних послуг за 2019 рік становить 4 604,80 тис. грн, або 38,0 % загального обсягу діяльності закладу. Співвідношення обсягу надходжень від платних послуг до загального обсягу діяльності, що запланований на наступні роки:

- за 2020 рік в розмірі - 17,8 %;
- за 2021 рік в розмірі - 22,7 %;
- за 2022 рік в розмірі - 21,3 %.

- (31) Разом із тим Надавачем у рамках розгляду справи було надано відсоткову частку діяльності щодо кожного джерела надходжень Підприємства за період з 01.04.2020 по 01.09.2020:

	Джерела отримання коштів, тис. грн:			Благодійні внески
	1.1. Від здійснення платних послуг	1.2. Програма медичних гарантій за договором з НСЗУ	1.3. Місцевого бюджету	
Надходження	2734,60	412,7	1557,2	149,2
Разом	4853,7			
% частка	56,3%	8,5%	32,1%	3,1%

- (32) Надане співвідношення свідчить про те, що за період з 01.04.2020 по 01.09.2020 найбільший обсяг надходжень Підприємство отримує від надання платних послуг, що, в свою чергу, підтверджує значний обсяг платної діяльності Підприємства та ризик того, що Підприємство в наступні роки здійснюватиме платну діяльність обсягом понад 20 % загального обсягу діяльності закладу.
- (33) Крім того, Надавачем жодним чином не було обґрунтовано та підтверджено надану інформацію про те, що Підприємство в наступні роки надаватиме менше 20 % платних послуг від загального обсягу діяльності.
- (34) Згідно з інформацією від Надавача, за Програмою всі закупівлі товарів, робіт та послуг за всіма джерелами фінансування здійснюються за вимогами Закону України «Про публічні закупівлі». Допорогові процедури проводяться із застосуванням наказу державного підприємства «Прозорро» від 19.03.2019 № 10 «Про затвердження інструкції про Порядок використання електронної системи закупівель» у разі здійснення закупівель, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в абзацах другому та третьому частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі». Всі процедури закупівель у закладі охорони здоров'я проводяться з використанням системи «ProZorro» відповідно до чинного законодавства.
- (35) Кошти місцевого бюджету не спрямовуються на покриття видатків щодо медичної допомоги на платній основі для споживачів медичних послуг.
- (36) За інформацією від Надавача, у закладі охорони здоров'я забезпечено ведення окремого бухгалтерського обліку за кожним видом діяльності та забезпечується належний розподіл доходів і витрат на надання послуг, а саме: ведуться окремі таблиці робочого часу, на основі яких нараховується заробітна плата за надані послуги, договори на послуги та придбання товарно-матеріальних цінностей оформлюються окремо за витратами, які належать до витрат за рахунок державної підтримки та витрат за рахунок власних надходжень від господарської діяльності; ведеться окремо облік доходів, витрат та касових видатків щодо кожного виду послуг, списання товарно-матеріальних цінностей ведеться окремо в розрізі об'єктів обліку.
- (37) Разом із тим Надавачем у рамках розгляду справи не було надано жодних документів чи інших підтверджень, які свідчили б про те, що Отримувачем здійснено розділення обліку доходів, витрат та видатків окремо за діяльністю щодо надання безкоштовних медичних послуг та здійснення платної діяльності (надання платних медичних послуг) за

джерелами фінансування Отримувача допомоги окремо в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків.

- (38) Водночас у Листах про додаткову інформацію Надавачем було повідомлено про те, що стоматологічне обладнання використовується при зверненні пацієнтів для надання ургентної стоматологічної допомоги згідно з програмою медичних гарантій за договором з НСЗУ. Інші стоматологічні послуги, не передбачені в договорі НСЗУ, надаються на тому ж обладнанні на платній основі. Однак, на вимогу Комітету, Надавачем не було надано прикладів обладнання, яке використовується при здійсненні платної і безкоштовної діяльності Підприємства та таблиця розподілу часу використання такого обладнання чи інших документів, які б чітко підтверджували те, що Отримувачем здійснено розділення обліку доходів, витрат та видатків окремо за діяльністю, яка пов'язана з наданням послуг, та діяльністю, як пов'язана з наданням безкоштовних послуг.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

4.1. Законодавство у сфері охорони здоров'я та практика Європейського Союзу

- (39) Статтею 49 Конституції України встановлено, що охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності.
- (40) Відповідно до частини першої статті 8 Закону України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я» держава визнає право кожного громадянина України на охорону здоров'я і забезпечує його захист.
- (41) Відповідно до статті 12 Закону України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я» охорона здоров'я - один з пріоритетних напрямів державної діяльності. Держава формує політику охорони здоров'я в Україні та забезпечує її реалізацію.
- (42) Відповідно до частини першої статті 18 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» фінансове забезпечення охорони здоров'я може здійснюватися за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів, коштів юридичних та фізичних осіб, а також з інших джерел, не заборонених законом. Кошти Державного бюджету України та місцевих бюджетів, призначені на охорону здоров'я, використовуються, зокрема, для забезпечення медичної допомоги населенню, фінансування державних цільових і місцевих програм охорони здоров'я та фундаментальних наукових досліджень у цій сфері. Фінансове забезпечення державних та комунальних закладів охорони здоров'я - бюджетних установ здійснюється відповідно до бюджетного законодавства.
- (43) Пунктом 3 частини другої статті 22 Бюджетного кодексу України встановлено, що головними розпорядниками бюджетних коштів можуть бути виключно, зокрема, за бюджетними призначеннями, визначеними іншими рішеннями про місцеві бюджети, - місцеві державні адміністрації, виконавчі органи та апарати місцевих рад (секретаріат Київської міської ради), структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів місцевих рад в особі їх керівників. Якщо згідно із законом місцевою

радою не створено виконавчий орган, функції головного розпорядника коштів відповідного місцевого бюджету виконує голова такої місцевої ради.

- (44) Відповідно до частини першої статті 103-4 Бюджетного кодексу України медична субвенція спрямовується на видатки місцевих бюджетів, передбачені в пункті 3 частини першої статті 89 (крім підпункту «г») та пункті 3 частини першої статті 90 цього Кодексу, для оплати поточних видатків, крім видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв.
- (45) Відповідно до пункту 3 частини першої статті 89 Бюджетного кодексу України до видатків, що здійснюються з бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, належать у тому числі видатки на охорону здоров'я, зокрема:
- амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (лікарні широкого профілю, спеціалізовані медико-санітарні частини, пологові будинки, поліклініки і амбулаторії, загальні стоматологічні поліклініки, дільничні лікарні);
 - програми медико-санітарної освіти (міські та районні центри здоров'я і заходи з санітарної освіти);
 - співфінансування оплати медичних послуг, що надаються в рамках програми державних гарантій медичного обслуговування населення, для покриття вартості комунальних послуг та енергоносіїв комунальних закладів охорони здоров'я, які належать відповідним територіальним громадам або є об'єктами права спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні районних рад;
 - місцеві програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, які належать відповідним територіальним громадам або є об'єктами права спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні районних рад, і місцеві програми надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення.
- (46) Відповідно до пункту 3 частини першої статті 90 Бюджетного кодексу України видатки, що здійснюються з бюджету Автономної Республіки Крим і обласних бюджетів, зокрема, охоплюють видатки на охорону здоров'я, а саме:
- консультативну амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (лікарні республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення), центри екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, станції екстреної (швидкої) медичної допомоги;
 - спеціалізовану амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу (спеціалізовані лікарні, поліклініки, включаючи стоматологічні, центри, диспансери, госпіталі для ветеранів війни, будинки дитини, станції переливання крові);
 - санаторно-курортну допомогу (санаторії для хворих на туберкульоз, санаторії для дітей та підлітків, санаторії медичної реабілітації);
 - інші державні програми медичної та санітарної допомоги (медико-соціальні експертні комісії, бюро судмедекспертизи, центри медичної статистики, територіальні медичні об'єднання, автопідприємства санітарного транспорту, бази спецмедпостачання, центри здоров'я і заходи санітарної освіти, регіональні заходи з реалізації державних програм, інші програми і заходи);
 - співфінансування оплати медичних послуг, що надаються в рамках програми державних гарантій медичного обслуговування населення, для покриття вартості комунальних послуг та енергоносіїв комунальних закладів охорони здоров'я, які є об'єктами права

спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні обласних рад;

- регіональні програми розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, які є об'єктами права спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні обласних рад, і регіональні програми надання населенню медичних послуг понад обсяг, передбачений програмою державних гарантій медичного обслуговування населення;
- регіональні програми громадського здоров'я;
- інші заклади та заходи у системі охорони здоров'я (будинки дитини, заклади служби крові, медико-соціальні експертні комісії, бюро судмедекспертизи, бази спецмедпостачання).

(47) Відповідно до статті 3 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» держава гарантує повну оплату згідно з тарифом за рахунок коштів Державного бюджету України надання громадянам необхідних їм медичних послуг та лікарських засобів, що передбачені програмою медичних гарантій.

(48) Відповідно до пункту 4 частини першої статті 18 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» місцева державна адміністрація здійснює фінансування підприємств, установ та організацій освіти, культури, науки, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, соціального захисту населення, переданих у встановленому законом порядку в управління місцевій державній адміністрації вищими органами державної та виконавчої влади або органами місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад, а також заходів, пов'язаних із розвитком житлово-комунального господарства, благоустроєм та шляховим будівництвом, охороною довкілля та громадського порядку, інших заходів, передбачених законодавством.

(49) Відповідно до статті 22 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» місцева державна адміністрація, зокрема:

- реалізує державну політику в галузі науки, освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, материнства і дитинства, сім'ї та молоді;
- вживає заходів до збереження мережі закладів освіти, культури, охорони здоров'я, фізкультури і спорту та розробляє прогнози її розвитку, враховує їх при розробці проектів програм соціально-економічного розвитку.

(50) Згідно зі статтею 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), Сторони домовились, що вони застосовуватимуть положення Угоди про асоціацію з використанням, як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.

(51) Частиною четвертою статті 263 Угоди про асоціацію передбачено, що сторони мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг в будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках, таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:

а) витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;

б) повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку – обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.

(52) У рішенні щодо компенсації послуг державних лікарень в м. Брюссель (SA.19864) (2014/C) (ex NN 54/2009) – Belgium Public financing of Brussels public IRIS hospitals¹ Європейська комісія здійснила оцінку фінансування лікарень IRIS-Н на відповідність критеріям, передбаченим Рішенням у справі Altmark та, здійснивши повний аналіз матеріалів справи, встановила, що чотирьох сукупних критеріїв Altmark було кумулятивно не дотримано.

(53) Також рішенням Європейської комісії SA.19864 (2014/C) (ex NN 54/2009) передбачено, що діяльність лікарень, як правило, вважається економічною, якщо лікарні чи інші постачальники медичних послуг отримують винагороду безпосередньо від пацієнтів чи інших джерел за надання відповідних медичних послуг (пункти 41-44 рішення Європейської комісії SA.19864).

(54) У вказаній справі основною діяльністю лікарень IRIS-Н є надання медичних послуг, однак аналогічні медичні послуги надають і інші організації, клініки, центри тощо, включаючи лікарні приватної форми власності, тому Комісія зазначає, що надання медичних послуг лікарнями IRIS-Н за винагороду в конкурентному середовищі необхідно розглядати як економічну діяльність за своєю природою.

(55) Разом із тим, проаналізувавши всі обставини справи, Комісія дійшла висновку про те, що в цій справі сукупно дотримано ознаки державної допомоги, тому надання державної підтримки лікарням IRIS-Н є державною допомогою відповідно до статті 107 ДФЄС.

4.2. Законодавство у сфері державної допомоги

(56) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(57) Державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;

¹ Рішення Європейської комісії (SA.19864) (2014/C) (ex NN 54/2009), компенсація послуг державних лікарень в м. Брюссель, Бельгія.

- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

- (58) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».
- (59) Згідно зі статтею 2 Закону державна допомога є недопустимою для конкуренції, якщо інше не встановлено цим Законом.
- (60) Статтею 6 Закону передбачено, що державна допомога може бути визнана допустимою, якщо надається для цілей, зокрема, сприяння окремим видам господарської діяльності та виконання загальнодержавних програм розвитку або соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру.
- (61) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки (далі – ПЗЕІ).
- (62) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (63) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263(3) або 263(4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (64) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (65) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з другого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;

- повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародновизнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.

- (66) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства, уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (67) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (68) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично, дорученого їм спеціального завдання.
- (69) Згідно зі статтею 106 (2) Договору ЄС підприємства, яким доручено надавати ПЗЕІ, є підприємствами, на які покладаються «особливі завдання». Загалом покладання «конкретного завдання щодо надання публічних послуг» на підприємство означає пропозицію послуг, які, якщо розглядати їх з урахуванням власних комерційних інтересів, підприємство не надаватиме взагалі або не надаватиме в тому ж обсязі або за тих самих умов, застосовуючи критерій загального інтересу, держави-члени можуть покладати особливі зобов'язання на підприємства щодо надання таких послуг. Отже, Комісія вважає, що не буде доцільним застосування визначення як ПЗЕІ до послуги яка вже надана або може бути надана на задовільному рівні щодо таких умов, як ціна, об'єктивні характеристики якості, безперервність та доступ до послуги, підприємствами, які працюють за звичайних ринкових умов.
- (70) Комісія також вважає, що послуги, які визначаються як ПЗЕІ, повинні бути адресовані громадянам або бути в інтересах суспільства в цілому.
- (71) У своєму рішенні від 24.07.2003 № 280/00 у справі Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH Європейський Суд (далі – Рішення у справі Альтмарк) визнав, що компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії:
- суб'єкт господарювання має чітко визначені зобов'язання надавати громадські послуги (обслуговувати населення);
 - параметри, на підставі яких обчислюється компенсація, є визначеними заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, понесених суб'єктом господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та

отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається у підприємства, та розумного рівня прибутку;

- якщо суб'єкт господарювання, який виконує зобов'язання щодо надання публічної послуги, не обирається відповідно до процедури публічних закупівель, яка б дозволила відібрати учасника, здатного надавати ці послуги з найменшими витратами для громади, необхідний рівень компенсації визначається на підставі аналізу витрат, які були б понесені типовим суб'єктом господарювання, добре керованим та належним чином забезпеченим відповідними активами.

(72) Відповідно до пункту 3 Повідомлення Комісії ЄС щодо застосування правил державної допомоги Європейського Союзу до компенсації, наданої на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес 2012/С 8/02 (далі – Повідомлення Комісії), метою цього Повідомлення є роз'яснення ключових концепцій, що лежать в основі застосування правил державної допомоги, до компенсації за послуги, що становлять загальний економічний інтерес.

(73) Відповідно до пункту 43 Повідомлення Комісії, на думку Суду, коли державний захід підтримки розглядається як компенсація за надання послуг, що надаються підприємствами-одержувачами на виконання зобов'язань із надання громадських послуг, ці підприємства не користуються реальною економічною перевагою, отже, цей захід не впливає на конкурентну позицію порівняно з конкуруючими суб'єктами, на такий захід не поширюється дія статті 107 (1) Договору. Однак для того, щоб така компенсація не була визнана державною допомогою, необхідно виконати ряд умов.

(74) Відповідно до пунктів 45 – 46 Повідомлення Комісії, поняття ПЗЕІ постійно розвивається і залежить, зокрема, від потреб громадян, технологічних та ринкових змін, соціальних та політичних переваг. За відсутності спеціальних правил Європейського Союзу щодо визначення послуги як ПЗЕІ держави-члени мають широкі дискреційні можливості у визначенні кожної конкретної послуги як ПЗЕІ та надання компенсації постачальнику такої послуги.

(75) Повідомленням Комісії також встановлено детальні правила, якими буде задовольнятися кожен із критеріїв, передбачений Рішенням у справі Altmark.

(76) Так, відповідно до першого критерію Рішення у справі Altmark передбачено покладання на суб'єкта господарювання зобов'язань із надання ПЗЕІ, які мають бути чітко визначені.

(77) Пунктом 52 Повідомлення передбачено, що покладання зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути встановлено актом, який залежно від особливостей законодавства держави-члена може мати законодавчий або регуляторний характер, або оформлено договором. Грунтуючись на підході Комісії, у такому акті повинно, як мінімум, бути визначено:

- зміст і тривалість зобов'язань щодо надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес;
- назву суб'єкта господарювання, територію, на яку поширюються його послуги;
- характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
- методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
- механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації;

- посилання на рішення або сукупність рішень, де встановлено зазначені зобов'язання.

- (78) Зміст другого критерію Рішення у справі Altmark розкрито в розділі 3.4 Повідомлення Комісії.
- (79) Відповідно до пунктів 54 - 55 Повідомлення Комісії, методика, за якою розраховується розмір компенсації, повинна бути визначена заздалегідь об'єктивним та прозорим способом з метою уникнення надання суб'єкту господарювання економічних переваг порівняно з конкуруючими суб'єктами, та необхідність попереднього встановлення цієї методики не означає, що компенсація повинна вираховуватись відповідно до певної формули, важливим є виключно те, щоб із самого початку було очевидно, яким способом компенсація буде розраховуватись.
- (80) У пункті 57 Повідомлення Комісії встановлено, що у випадку якщо обґрунтований прибуток є частиною компенсації, методика розрахунку такого прибутку повинна бути визначена актом, який передбачає покладення зобов'язань із надання ПЗЕІ.
- (81) Стосовно третього критерію Рішення у справі Altmark, згідно з яким компенсація не повинна бути надмірною з урахуванням відповідного доходу та обґрунтованого прибутку за виконання ПЗЕІ, Повідомленням Комісії передбачено, що обґрунтований прибуток визначається як норма рентабельності постійного капіталу протягом усього періоду дії договору про надання ПЗЕІ, яку запросив би типовий суб'єкт господарювання з метою прийняття рішення щодо надання ПЗЕІ, протягом визначеного періоду з урахуванням рівня ризику, що визначається залежно від сфери надання таких послуг.
- (82) Згідно з четвертим критерієм, передбаченим Рішенням у справі Altmark, компенсація, що надається, повинна бути або результатом процедури публічних закупівель, яка б дозволила обрати пропозицію з найнижчою ціною за надання таких послуг, або за результатами аналізу витрат, яких поніс би типовий суб'єкт господарювання під час надання таких послуг.
- (83) Пунктом 75 Повідомлення Комісії передбачено, що якщо держава-член може показати, що структура витрат підприємства, на яке покладено зобов'язання з надання ПЗЕІ, відповідає структурі середніх витрат подібних (типових) підприємств у відповідному секторі, сума компенсації, яка дозволить підприємству покрити свої витрати, включаючи розумний прибуток, відповідає четвертому критерію Рішення у справі Altmark.
- (84) У разі, коли критеріїв Altmark не дотримано, застосовується рішення Комісії ЄС про застосування частини другої статті 106 Договору про функціонування Європейського Союзу до державної допомоги у вигляді компенсації за обслуговування населення, що надається певним суб'єктам господарювання, які несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення (2012/21/ЄС) (далі – Рішення Комісії 2012/21/ЄС).
- (85) Рішення Комісії 2012/21/ЄС встановлює умови, за яких державна допомога у вигляді компенсації за обслуговування населення, яка надається певним суб'єктам господарювання, що несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення, вважається сумісною з внутрішнім ринком і звільняється від зобов'язання з повідомлення, що передбачене в частині третій статті 108 Договору.
- (86) Частиною першою статті 2 Рішення Комісії 2012/21/ЄС визначено, що це рішення застосовується до державної допомоги у вигляді компенсації за обслуговування

населення, яка надається суб'єктам господарювання, що несуть відповідальність за надання послуг загального економічного значення, як зазначається в частині другій статті 106 Договору, що підпадає під одну з категорій, зокрема компенсація, що не перевищує щорічної суми в розмірі 15 мільйонів євро, для надання послуг загального економічного значення в галузях, що не стосуються перевезень і транспортної інфраструктури.

(87) Згідно з частиною другою статті 2 Рішення Комісії 2012/21/ЄС, це Рішення застосовується тільки якщо період, протягом якого суб'єкт господарювання несе відповідальність за надання послуг загального економічного значення, не перевищує 10 років.

(88) Відповідно до статті 4 Рішення Комісії 2012/21/ЄС зобов'язання щодо надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, повинні містити:

- зміст і тривалість зобов'язань щодо надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес;
- назву суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територію, на яку поширюються його послуги;
- характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ;
- методику розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації;
- механізм для уникнення й повернення надмірної компенсації;
- посилання на рішення або сукупність рішень, де встановлено зазначені зобов'язання.

(89) Статтею 5 Рішення Комісії 2012/21/ЄС встановлено, що сума компенсації не повинна перевищувати необхідне для покриття собівартості виконання зобов'язання з обслуговування населення, включаючи обґрунтований прибуток.

(90) Витрати, які беруться до уваги, становлять усі витрати на надання послуги загального економічного значення. Вони розраховуються на основі загальноприйнятих принципів розрахунку витрат таким чином:

- якщо діяльність відповідного суб'єкта господарювання полягає виключно в наданні послуги загального економічного значення, враховуються всі його витрати;
- якщо суб'єкт господарювання також веде діяльність, що не підпадає під сферу застосування послуги загального економічного значення, враховуються виключно витрати, що стосуються послуги загального економічного значення;
- витрати, що стосуються послуги загального економічного значення, можуть включати всі прямі витрати на надання послуги загального економічного значення й належну частину витрат, що є спільними для послуги загального економічного значення та іншої діяльності;
- витрати, пов'язані з інвестиціями, особливо стосовно інфраструктури, можуть, якщо необхідно, враховуватись для надання послуги загального економічного значення.

(91) Згідно зі статтею 6 Рішення Комісії 2012/21/ЄС надавачі державної допомоги гарантують, що компенсація, виплачена за надання послуги загального економічного значення, відповідає вимогам, встановленим у цьому Рішенні, і, зокрема, що суб'єкт господарювання не отримує компенсації, яка перевищує суму, встановлену відповідно до статті 5 Рішення. Вони проводять регулярні перевірки або забезпечують проведення таких перевірок щонайменше кожні 3 роки протягом періоду таких повноважень та наприкінці такого періоду.

(92) Якщо суб'єкт господарювання отримав компенсацію, що перевищує суму, встановлену відповідно до статті 5 Рішення Комісії 2012/21/ЄС, держава-член вимагає від

відповідного суб'єкта господарювання повернення будь-якої отриманої надлишкової компенсації. Якщо сума надлишкової компенсації не перевищує 10 % суми середньої річної компенсації, така надлишкова компенсація може переноситись на наступний період і враховуватись із суми компенсації, що сплачуватиметься за такий період.

(93) Крім того, з метою уникнення дискримінації Рамковим повідомленням щодо ПЗЕІ встановлено, якщо орган призначає надання однієї і тієї ж ПЗЕІ для кількох суб'єктів господарювання, компенсація повинна розраховуватися на підставі одного й того ж самого методу для кожного суб'єкта господарювання.

(94) Також, під час розробки методу компенсації потрібно ввести стимули для ефективного забезпечення ПЗЕІ високого стандарту. Стимули ефективності можуть бути розроблені різними способами, щоб найкращим чином відповідати специфіці кожного конкретного випадку або сектору.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

5.1. Віднесення медичних послуг КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» до ПЗЕІ

(95) Відповідно до визначення ПЗЕІ, наведеного в Законі, до ПЗЕІ можуть бути віднесені послуги, які відповідають таким умовам:

- пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян;
- не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.

(96) Роз'яснення термінів, що використовуються в частині другій глави 10 Угоди про асоціацію, наведено в додатку XXIII до глави 10 Угоди про асоціацію. Пунктом «с» додатка XXIII визначено, що термін «послуги, що становлять загальний економічний інтерес» визначає економічну діяльність, яку органи державної влади визначають як таку, що має особливу важливість для громадян і яка не могла б здійснюватися (або здійснювалася б за інших умов) у разі відсутності державного втручання. Ця діяльність має особливі характеристики порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності.

(97) Статтею 49 Конституції України передбачено, зокрема, що кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності.

(98) Відповідно до статті 7 Закону України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я» державна згідно з Конституцією України гарантує всім громадянам реалізацію їх прав у сфері охорони здоров'я шляхом:

- а) створення розгалуженої мережі закладів охорони здоров'я;
- б) організації і проведення системи державних і громадських заходів щодо охорони та зміцнення здоров'я;
- в) фінансування надання всім громадянам та іншим визначеним законом особам гарантованого обсягу медичних послуг та лікарських засобів у порядку, встановленому законом;

- г) здійснення державного і можливості громадського контролю та нагляду в сфері охорони здоров'я;
- д) організації державної системи збирання, обробки і аналізу соціальної, екологічної та спеціальної медичної статистичної інформації;
- е) встановлення відповідальності за порушення прав і законних інтересів громадян у сфері охорони здоров'я.

(99) Відповідно до частини першої статті 8 Закону України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я» держава визнає право кожного громадянина України на охорону здоров'я і забезпечує його захист.

(100) Відповідно до статті 12 Закону України «Про основи законодавства України про охорону здоров'я» охорона здоров'я - один з пріоритетних напрямів державної діяльності. Держава формує політику охорони здоров'я в Україні та забезпечує її реалізацію.

(101) На підставі наведеного, а також інформації та документів, отриманих під час розгляду справи, Отримувач підтримки – КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» здійснює господарську некомерційну діяльність, спрямовану на досягнення соціальних та інших результатів у сфері охорони здоров'я.

(102) З урахуванням визначення в пункті 14 частини першої статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, послуги з надання безкоштовної медичної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області можуть бути віднесені до послуг, що становлять загальний економічний інтерес.

(103) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.

(104) Компенсація витрат суб'єкта господарювання, пов'язаних із наданням послуг, що становлять ПЗЕІ, не є державною допомогою у значенні статті 107 Договору, за умови, що задовольняються чотири сукупних критерії Altmark:

- *суб'єкт господарювання, що отримує компенсацію, повинен фактично виконувати зобов'язання щодо надання таких послуг, а послуги повинні бути чітко визначені; покладення зобов'язання з надання ПЗЕІ повинно бути виражено актом, який залежно від особливостей законодавства може мати законодавчий або регуляторний характер, або виражатись у формі договору. У такому акті повинно, як мінімум, бути визначено: зміст і тривалість зобов'язань з надання ПЗЕІ, назву суб'єкта господарювання і, де це необхідно, територію, на яку поширюються його послуги, характер будь-яких виключних або спеціальних прав, які було надано державним органом влади суб'єкту господарювання щодо ПЗЕІ, методика розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації, механізм для уникнення і повернення надмірної компенсації.*

Зобов'язання для КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» щодо надання послуг загального економічного інтересу передбачені Конституцією України, Законом України «Про основи законодавства України про

охорону здоров'я» та Законом України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення».

Разом із тим Надавачем не передбачено затвердження методики розрахунку компенсації, контролю та перегляду компенсації, опису механізму для уникнення і повернення надмірної компенсації в рамках реалізації Програми.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- *параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;*

Надавач не надав інформації та підтвердних документів щодо параметрів, на підставі яких обчислюється компенсація. Також відсутня інформація щодо об'єктивності та прозорості обчислення відповідної компенсації.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- *компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання у зв'язку з наданням послуг загального економічного інтересу. Зокрема, компенсація не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами підприємства при виконанні зобов'язання надавати відповідні громадські послуги загального інтересу, з урахуванням доходу, який залишається в підприємства, та розумного рівня прибутку.*

Надавач не надав підтвердних документів, що компенсація не є надмірною, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку.

Отже, вимогу критерію не дотримано;

- *суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо такої процедура не було дотримано, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання, і належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.*

Необхідно зазначити, що відповідно до інформації від Надавача Отримувача не було обрано шляхом проведення процедури публічних закупівель, а також Надавач не надав інформації щодо аналізу витрат типового суб'єкта господарювання, належним чином забезпеченого засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.

Отже, вимогу критерію не дотримано.

- (105) Отже, Надавач не надав достатніх обґрунтувань того, що компенсацію на надання послуг, які становлять загальний економічний інтерес, було визначено заздалегідь об'єктивним і прозорим способом, що вона є обґрунтованою, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Також відсутній опис механізму визначення компенсації та параметрів для її розрахунку, опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації.

- (106) Враховуючи викладене, чотирьох сукупних критеріїв Altmark кумулятивно не дотримано.

(107) Отже, державна підтримка для здійснення заходів щодо компенсації витрат за ПЗЕІ в частині покриття витрат КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» на поточні та капітальні видатки не може вважатися компенсацією обґрунтованих витрат на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини другої статті 3 Закону.

5.2. Визначення належності заходу підтримки до державної допомоги

(108) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(109) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

5.2.1. Надання підтримки суб'єкту господарювання

(110) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншими.

(111) Частиною першою статті 3 Господарського кодексу України визначено, що під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

(112) Статтею 52 Господарського кодексу України встановлено, що некомерційне господарювання - це самостійна систематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання, спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку.

(113) Відповідно до Повідомлення Отримувач за правовим статусом є комунальним некомерційним підприємством, діяльність якого спрямована на забезпечення населення медичною допомогою, тобто на досягнення соціальних результатів.

(114) Пунктом 7 Повідомлення Комісії встановлено, що Суд ЄС неодноразово зазначав, що суб'єктами господарювання є особи, що здійснюють економічну діяльність, незалежно від їх юридичного статусу та джерел фінансування.

(115) У рішенні *Ambulanz Glöckner (C-475/99)* Суд справедливості ЄС відзначає, що послуги медичних організацій, які надаються за плату від кінцевих споживачів на ринку

відповідних медичних послуг, вважаються економічною діяльністю. При цьому щодо діяльності медичних закладів, які практично повністю функціонують на принципах солідарності та універсальності, Європейська комісія підтвердила, що їхня діяльність може вважатися неекономічною для цілей оцінки державної допомоги (пункти 55-58 рішення Європейської комісії SA.39913).

- (116) Рішенням Європейської комісії SA.19864 (2014/C) (ex NN 54/2009) – Belgium Public financing of Brussels public IRIS hospitals) передбачено, що діяльність лікарень, як правило, вважається економічною, якщо лікарні чи інші постачальники медичних послуг отримують винагороду безпосередньо від пацієнтів чи інших джерел за надання відповідних медичних послуг (пункт 41-44 рішення Європейської комісії SA.19864).
- (117) У вказаній справі основною діяльністю лікарень IRIS-H є надання медичних послуг, однак аналогічні медичні послуги надають й інші організації, клініки, центри і т. п. включаючи лікарні приватної форми власності, тому Комісія зазначає, що надання медичних послуг лікарнями IRIS-H за винагороду в конкурентному середовищі необхідно розглядати як економічну діяльність за своєю природою.
- (118) За інформацією від Надавача обсяг надходжень Підприємства від платних послуг за 2019 рік становить 4 604,80 тис. грн, або 38,0 % загального обсягу діяльності закладу. Співвідношення обсягу надходжень від платних послуг до загального обсягу діяльності, що запланований на наступні роки:
- за 2020 рік в розмірі - 17,8 %;
 - за 2021 рік в розмірі - 22,7 %;
 - за 2022 рік в розмірі - 21,3 %.
- (119) Отже, у рамках розгляду Повідомлення встановлено, що обсяг платної діяльності КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» перевищує 20 % всієї діяльності закладу, що підтверджує економічний характер діяльності Підприємства у значенні регулювання державної допомоги та створює ризики використання коштів державної підтримки на здійснення платної діяльності.
- (120) Отже, за наведених умов відповідно до статті 52 Господарського кодексу України Отримувач є суб'єктом господарювання.

5.2.2. Надання підтримки за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів

- (121) Відповідно до пункту 4 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» місцеві ресурси - рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.
- (122) Отже, надання підтримки КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» у формі поточних та капітальних трансфертів здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету, тобто за рахунок місцевих ресурсів у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

5.2.3. Створення переваг для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

(123) У розумінні статті 107 (1) ДФЄС перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання за звичайних ринкових умов, тобто за відсутності втручання держави.

(124) Надавачем у рамках розгляду справи було зазначено, що конкурентами КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради», які надають аналогічні платні послуги й послуги за програмою медичних гарантій НСЗУ, є:

- комунальне некомерційне підприємство «Черкаська міська стоматологічна поліклініка Черкаської міської ради»;
- товариство з обмеженою відповідальністю «БАГІТА»;
- товариство з обмеженою відповідальністю «Бріліант-Стома»;
- товариство з обмеженою відповідальністю «Дентал-Комплекс»;
- товариство з обмеженою відповідальністю «Слобода»;
- приватне підприємство «ДАНТИСТ»;
- приватне підприємство «МЕДГАРАНТ»;
- приватне підприємство «Медгарант.К»;
- приватне підприємство «Медична клініка «Брати Лепські»;
- приватне підприємство «ЗС+»;
- приватне підприємство «АНІКС»;
- приватне підприємство «АПОЛЛОНІЯ-К»;
- Соболевський Володимир Євгенович;
- Токаренко Максим Олександрович;
- Трюхань Сергій Олександрович;
- Кругляк Олег Аркадійович та інші приватні установи та ФОП.

(125) Враховуючи зазначену інформацію, Комітетом було здійснено моніторинг цін із відкритих джерел на платні послуги вказаних вище конкурентів КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради», які надають аналогічні платні послуги і послуги за програмою медичних гарантій НСЗУ, та встановлено, що тарифи на платні послуги КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» є значно нижчими, ніж тарифи в зазначених Надавачем конкурентів, у тому числі і в комунального некомерційного підприємства «Черкаська міська стоматологічна поліклініка Черкаської міської ради». Наприклад:

- тариф на лазеротерапію встановлений у комунального некомерційного підприємства «Черкаська міська стоматологічна поліклініка Черкаської міської ради» у розмірі 50,86 грн, однак на цю ж послугу в Отримувача тариф встановлений у розмірі 19,3 грн;
- тариф на видалення зуба (просте) у комунального некомерційного підприємства «Черкаська міська стоматологічна поліклініка Черкаської міської ради» встановлений в розмірі 111,66 грн, у ТОВ «Багіта» - у розмірі 350,0 грн, в Отримувача - 93,80 грн;
- тариф на флюорографію встановлений у комунального некомерційного підприємства «Черкаська міська стоматологічна поліклініка Черкаської міської ради» у розмірі 62,37 грн, однак на цю ж послугу в Отримувача тариф встановлений у розмірі 23,51 грн.

Отже, враховуючи наведене, тарифи на платні послуги в Отримувача є нижчими, ніж у його конкурентів.

(126) Фінансування в розмірі 61 677 165 грн спрямовується на поточні та капітальні витрати Отримувача, пов'язані зі здійсненням основної діяльності з надання медичної допомоги. При цьому в Отримувача відсутнє належне розділення обліку доходів,

витрат та видатків окремо за діяльністю щодо надання безкоштовних медичних послуг та здійснення платної діяльності (надання платних медичних послуг) за джерелами фінансування Отримувача допомоги. Враховуючи наведене, підтримка КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» звільняє Підприємство від витрат, яких в іншому випадку йому довелося б зазнати під час поточної господарської діяльності, надаючи йому економічну вигоду, недоступну для інших суб'єктів господарювання без втручання держави.

- (127) Оскільки обсяг платної діяльності Підприємства перевищує 20 % обсягу діяльності, у значенні регулювання державної допомоги діяльність Отримувача вважається економічною діяльністю. За таких умов, фінансування відповідно до Програми, яке спрямовується на поточні витрати щодо надання медичної допомоги, а також розвиток матеріально-технічної бази КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» надає Отримувачу перевагу для провадження окремих видів господарської діяльності.

5.2.4. Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

- (128) Як зазначено вище, КНП «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» отримає перевагу в результаті надання повідомленої підтримки, що покращить його конкурентну позицію порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які не отримують такої підтримки та здійснюють або могли б здійснювати аналогічну господарську діяльність.
- (129) Також вказана державна підтримка надається саме суб'єкту господарювання на ринку медичних послуг, обсяг платної діяльності якого перевищує 20 % обсягу діяльності, та у значенні регулювання державної допомоги створює ризики використання коштів державної підтримки на здійснення платної діяльності. Отже, повідомлена підтримка спотворює економічну конкуренцію.

5.2.5. Віднесення повідомленої фінансової підтримки до державної допомоги

- (130) Враховуючи викладене, повідомлена підтримка, яку надає Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації комунальному некомерційному підприємству «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» у формі поточних та капітальних трансфертів згідно з рішенням Черкаської обласної ради «Обласна програма фінансової підтримки комунальних некомерційних підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області на 2020 – 2022 роки» від 06.03.2020 № 36-32/VII є державною допомогою відповідно до Закону.

5.3. Оцінка допустимості державної допомоги

- (131) Відповідно до частини першої статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для цілей, зокрема, виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру та сприяння окремим видам господарської діяльності.
- (132) З урахуванням визначення в пункті 14 частини першої статті 1 Закону та відповідного тлумачення в актах законодавства ЄС поняття ПЗЕІ, здійсненого відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, послуги з надання медичної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області належать до послуг загального економічного інтересу, які не можуть надаватися без державної допомоги, і

така державна допомога може бути визнана допустимою відповідно до частини першої статті 6 Закону.

(133) Водночас, якщо критеріїв у справі Altmark не дотримано, для проведення відповідної оцінки допустимості державної допомоги застосовується Рішення Комісії 2012/21/ЄС.

(134) Відповідно до Рішення Європейської комісії від 20.12.2011 відповідальність за надання ПЗЕІ покладається на виконавців таких послуг відповідним актом, яким встановлено, зокрема:

- зміст та тривалість зобов'язань щодо надання ПЗЕІ (тривалість визначається виходячи з об'єктивних критеріїв, зокрема періоду амортизації основних засобів, необхідних для надання ПЗЕІ);

- суб'єкт(и) господарювання та, де це можливо, відповідна територія.

У рамках розгляду справи Надавачем не надано відповідного нормативно-правового чи розпорядчого акта, яким би чітко встановлювались зміст і тривалість ПЗЕІ, а саме, послуг із надання медичної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області, а також уповноважувалось КПН «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» на надання таких ПЗЕІ та визначалась відповідна територія надання ПЗЕІ;

- характер будь-яких спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються суб'єкту(ам) господарювання.

Під час розгляду справи Надавачем не надано нормативно-правового чи розпорядчого акта, яким би визначався характер спеціальних чи ексклюзивних прав, що надаються КПН «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» для надання ПЗЕІ;

- опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку, контролю та перегляду компенсації (сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку. Чисту вартість можна розрахувати як різницю між витратами на надання ПЗЕІ та доходами від їх надання. До витрат, які необхідно враховувати, належать усі витрати, необхідні для надання ПЗЕІ; якщо діяльність суб'єкта господарювання обмежується наданням ПЗЕІ, усі його витрати можуть бути враховані; якщо суб'єкт господарювання також надає інші послуги, необхідно враховувати тільки ті витрати, які пов'язані з наданням ПЗЕІ (у такому випадку необхідне використання параметрів для розподілу витрат і доходів); витрати, пов'язані з інвестиціями, можуть бути взяті до уваги, якщо це необхідно для функціонування послуги загального економічного інтересу).

Надавач не надав підтвердних документів, що компенсація не є надмірною, тобто не перевищує суми, необхідної для покриття чистої фінансової різниці між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та доходами суб'єкта господарювання від надання ПЗЕІ, з урахуванням розумного рівня прибутку;

- опис заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відповідний орган повинен забезпечувати, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам; у разі отримання надмірної компенсації, така компенсація повинна бути повернена, а параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє. Для контролю за надмірною компенсацією повинні проводитись регулярні перевірки, принаймні кожні три роки протягом виконання зобов'язань).

Надавач не надав опису заходів щодо уникнення та повернення будь-якої надмірної компенсації (відсутній механізм забезпечення того, щоб компенсація за надання ПЗЕІ відповідала встановленим вище умовам (зокрема, що сума компенсації не перевищує суми, необхідної для покриття чистих витрат (чистої фінансової різниці) між понесеними при наданні ПЗЕІ витратами та сумою компенсації), а в разі отримання надмірної компенсації – повернення такої компенсації; у разі отримання надмірної компенсації параметри для розрахунку компенсації повинні бути оновлені на майбутнє.

- (135) Більше того, в Отримувача відсутнє належне розділення обліку доходів, витрат та видатків окремо за діяльністю щодо надання безкоштовних медичних послуг та здійснення платної діяльності (надання платних медичних послуг) за джерелами фінансування Отримувача допомоги, що призводить до неможливості забезпечення виконання зазначених вище умов.
- (136) Необхідно зазначити, що Порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку визначений, зокрема, Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 (далі – Інструкція № 291). Для обліку інформації про рух коштів фінансування заходів цільового призначення Інструкцією № 291 рекомендується використовувати рахунок 48 «Цільове фінансування і цільові надходження». Методи оцінки, обліку і процедур, які застосовує суб'єкт господарювання для ведення бухгалтерського обліку, повинні встановлюватися у розпорядчому документі про облікову політику, який приймається суб'єктом господарювання і погоджується відповідним уповноваженим органом згідно з установчими документами. Розпорядчий документ про облікову політику повинен, зокрема, визначати порядок організації аналітичного обліку надходження та використання коштів цільового фінансування, який будується на основі трирівневої системи:
- за джерелами фінансування;
 - за цільовими проектами або програмами;
 - за статтями витрат проектних кошторисів або бюджетів.
- (137) Отже, надання повідомленої підтримки КПН «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» здійснюється без дотримання положень Рішення Європейської комісії від 20.12.2011, у зв'язку із чим надання державної підтримки у формі поточних та капітальних трансфертів може призвести до необґрунтованого розміру витрат на здійснення господарської діяльності.
- (138) За вищевикладених умов державна допомога, яку надає Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації комунальному некомерційному підприємству «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» у формі поточних та капітальних трансфертів згідно з рішенням Черкаської обласної ради «Обласна програма фінансової підтримки комунальних некомерційних підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області на 2020 – 2022 роки» від 06.03.2020 № 36-32/VII та на підставі Бюджетного кодексу України, на період з 01.04.2020 по 31.12.2022, має ознаки недопустимої для конкуренції.

6. ВІДНЕСЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ ДО ЧИННОЇ

- (139) Відповідно до пункту 18 частини першої статті 1 Закону чинна державна допомога – програма державної допомоги чи індивідуальна державна допомога, яка

існувала на день набрання чинності цим Законом або щодо якої Уповноважений орган прийняв рішення про допустимість такої допомоги для конкуренції та строк дії якої ще не завершився.

- (140) Датою початку надання державної допомоги є дата набрання чинності нормативно-правовим чи розпорядчим актом, на підставі якого надається державна допомога.
- (141) Необхідно зазначити, що Бюджетний кодекс України було прийнято Верховною Радою України 08.07.2010, Закон України «Основи законодавства про охорону здоров'я» було прийнято Верховною Радою України 19.11.1992, тобто до набрання чинності Законом.
- (142) Як наслідок, державна допомога, яку надає Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації комунальному некомерційному підприємству «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» у формі поточних та капітальних трансфертів згідно з рішенням Черкаської обласної ради «Обласна програма фінансової підтримки комунальних некомерційних підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області на 2020 – 2022 роки» від 06.03.2020 № 36-32/VII, на підставі Бюджетного кодексу України та Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я» на період з 01.04.2020 по 31.12.2022, є **чинною державною допомогою**.
- (143) Відповідно до частини третьої розділу 9 Прикінцевих та перехідних положень Закону чинна державна допомога, що існувала на день набрання чинності цим Законом, яка відповідно до рішення Уповноваженого органу визнана недопустимою для конкуренції, **має бути приведена у відповідність із цим Законом** у строк, визначений Уповноваженим органом, але не більш як протягом п'яти років з дня набрання чинності цим Законом, тобто до 02.08.2022.
- (144) Разом із тим, державна допомога, яку надає Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації комунальному некомерційному підприємству «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» у формі поточних та капітальних трансфертів згідно з рішенням Черкаської обласної ради «Обласна програма фінансової підтримки комунальних некомерційних підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області на 2020 – 2022 роки» від 06.03.2020 № 36-32/VII, на підставі Бюджетного кодексу України та Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я» на період з 01.04.2020 по 31.12.2022, **може бути допустимою для конкуренції** відповідно до статті 6 Закону, **за умови** внесення Управлінням охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації змін до умов її надання та виконання таких зобов'язань:
1. Розробити та затвердити нормативно-правовий та/або розпорядчий акт, яким повинні бути покладені зобов'язання щодо надання послуг із надання безкоштовної медичної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області як послуг, що становлять загальний економічний інтерес, на КПН «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради».
 2. Вказаний нормативно-правовий та/або розпорядчий акт повинен містити таке:
 - зміст та тривалість надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес (послуг із надання безкоштовної медичної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області);
 - уповноваження КПН «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» на надання послуг із надання безкоштовної медичної стоматологічної

- допомоги населенню Черкаської області як такого, що надає послуги, які становлять загальний економічний інтерес;
- характер спеціальних чи виняткових прав, які надає Управління зазначеному в акті КПН «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» для надання послуг із надання безкоштовної медичної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області як таких, що становлять загальний економічний інтерес;
- методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес;
- опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку й перегляду компенсації за надання послуг із надання безкоштовної медичної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області як таких, що становлять загальний економічний інтерес, враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами при наданні вказаних послуг, з урахуванням доходу, який залишається в КПН «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради», та розумного рівня прибутку;
- заходи щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації, зокрема, проведення раз на два роки Управління перевірок КПН «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» щодо дотримання ним умов надання послуг із надання безкоштовної медичної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області як таких, що становлять загальний економічний інтерес, та здійснення компенсації витрат на їх надання;
- зобов'язання КПН «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» щодо розділення обліку доходів, витрат та видатків окремо за діяльністю щодо надання безкоштовних медичних послуг та здійснення платної діяльності (надання платних медичних послуг) за джерелами фінансування Отримувача допомоги окремо в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків.

(145) Враховуючи викладене, чинна державна допомога, яку надає Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації комунальному некомерційному підприємству «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» у формі поточних та капітальних трансфертів згідно з рішенням Черкаської обласної ради «Обласна програма фінансової підтримки комунальних некомерційних підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області на 2020 – 2022 роки» від 06.03.2020 № 36-32/VII та на підставі Бюджетного кодексу України, Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я», на період з 01.04.2020 по 31.12.2022, має бути приведена у відповідність із Законом у строк не пізніше ніж до 02.08.2022.

Така державна допомога буде допустимою для конкуренції, відповідно до статті 6 Закону, за умови внесення Управлінням охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації змін до умов її надання та виконання зобов'язань, зазначених у пункті 144 цього рішення.

(146) Листом від 16.10.2020 № 4011/02/12-01-18 (вх. № 5-07/13412 від 19.10.2020) Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації та комунальне некомерційне підприємство «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» листом від 19.10.2020 № 271/01-22 (№ 8-07/13415 від 19.10.2020) повідомили, що ними буде підготовлено та надано Комітету всі необхідні документи у строки, визначені чинним законодавством.

(147) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8, 10 і 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2017 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що державна підтримка, яку надає Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації комунальному некомерційному підприємству «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» у формі поточних та капітальних трансфертів згідно з рішенням Черкаської обласної ради «Обласна програма фінансової підтримки комунальних некомерційних підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області на 2020 – 2022 роки» від 06.03.2020 № 36-32/VII, на підставі Бюджетного кодексу України та Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я», на період з 01.04.2020 по 31.12.2022 у сумі 61 677 165 (шістдесят один мільйон шістсот сімдесят сім тисяч сто шістдесят п'ять) гривень, є **державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. Визнати, що державна допомога, яку надає Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації комунальному некомерційному підприємству «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» у формі поточних та капітальних трансфертів згідно з рішенням Черкаської обласної ради «Обласна програма фінансової підтримки комунальних некомерційних підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області на 2020 – 2022 роки» від 06.03.2020 № 36-32/VII, на підставі Бюджетного кодексу України та Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я», на період з 01.04.2020 по 31.12.2022 у сумі 61 677 165 (шістдесят один мільйон шістсот сімдесят сім тисяч сто шістдесят п'ять) гривень, є **чинною** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

3. Визнати, що чинна державна допомога, яку надає Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації комунальному некомерційному підприємству «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» у формі поточних та капітальних трансфертів згідно з рішенням Черкаської обласної ради «Обласна програма фінансової підтримки комунальних некомерційних підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області на 2020 – 2022 роки» від 06.03.2020 № 36-32/VII, на підставі Бюджетного кодексу України та Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я», на період з 01.04.2020 по 31.12.2022 у сумі 61 677 165 (шістдесят один мільйон шістсот сімдесят сім тисяч сто шістдесят п'ять) гривень, має **ознаки недопустимої** для конкуренції відповідно до частини першої статті 2 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

4. Чинна державна допомога, яку надає Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації комунальному некомерційному підприємству «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» у формі поточних та капітальних трансфертів згідно з рішенням Черкаської обласної ради «Обласна програма фінансової підтримки комунальних некомерційних підприємств спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Черкаської області на 2020 – 2022 роки» від 06.03.2020 № 36-32/VII, на підставі Бюджетного кодексу України та Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я», на період з 01.04.2020 по 31.12.2022 у сумі 61 677 165 (шістдесят один мільйон шістсот сімдесят сім тисяч сто шістдесят п'ять) гривень, **буде допустимою для конкуренції** відповідно до статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», **за умови внесення Управлінням охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації змін до умов її надання та виконання таких зобов'язань:**

4.1. Розробити та затвердити нормативно-правовий та/або розпорядчий акт, яким повинні бути покладені зобов'язання щодо надання послуг із надання медичної безкоштовної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області як послуг, що становлять загальний економічний інтерес, на комунальне некомерційне підприємство «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради».

4.2. Нормативно-правовий та/або розпорядчий акт, передбачений підпунктом 4.1 резолютивної частини цього рішення, повинен містити таке:

- зміст та тривалість надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес (послуг із надання медичної безкоштовної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області);

- уповноваження комунального некомерційного підприємства «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» на надання послуг із надання медичної безкоштовної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області як такого, що надає послуги, які становлять загальний економічний інтерес;

- характер спеціальних чи виняткових прав, які надає Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації зазначеному в акті комунальному некомерційному підприємству «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» для надання послуг із надання медичної безкоштовної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області як таких, що становлять загальний економічний інтерес;

- методику розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес;

- опис механізму компенсації та параметрів для розрахунку й перегляду компенсації за надання послуг із надання медичної безкоштовної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області, як таких, що становлять загальний економічний інтерес, враховуючи, що сума компенсації не повинна перевищувати суму, необхідну для покриття чистої фінансової різниці між понесеними витратами та отриманими доходами суб'єктів господарювання при наданні вказаних послуг, із урахуванням доходу, який залишається в комунального некомерційного підприємства «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради», та розумного рівня прибутку;

- заходи щодо уникнення та повернення компенсації у випадку надання надмірної компенсації, зокрема, проведення раз на два роки Управлінням охорони здоров'я Черкаської

обласної державної адміністрації перевірок комунального некомерційного підприємства «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» щодо дотримання ним умов надання послуг із надання медичної безкоштовної стоматологічної допомоги населенню Черкаської області як таких, що становлять загальний економічний інтерес, та здійснення компенсації витрат на їх надання;

- зобов'язання комунального некомерційного підприємства «Черкаська обласна стоматологічна поліклініка Черкаської обласної ради» щодо розділення обліку доходів, витрат та видатків окремо за діяльністю щодо надання безкоштовних медичних послуг та здійснення платної діяльності (надання платних медичних послуг) за джерелами фінансування Отримувача допомоги окремо в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків.

5. Надавач державної допомоги зобов'язаний проінформувати Антимонопольний комітет України про хід виконання зобов'язань, викладених у пункті 4 резолютивної частини цього рішення, до 01.03.2021.

6. Надавач державної допомоги зобов'язаний проінформувати Антимонопольний комітет України про виконання зобов'язань, викладених у пункті 4 резолютивної частини цього рішення, до 01.11.2021.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» якщо за результатами проведеної перевірки встановлено, що неналежне використання державної допомоги призвело до надання незаконної державної допомоги, Уповноважений орган здійснює розгляд справи про державну допомогу відповідно до [статей 11, 12 і 14](#) цього Закону.

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

О. ПІЩАНСЬКА